

ארבעה נדרים פרק שלישי נדרים

(א) [פי' ה"ה] (ב) [קמן
דף ט.א.]

הגהות הב"ח

(א) גמ' ח"ל אבי
וקדושת: (ב) שם ראמאי
קא וכו' קדושת דמיס
נינהו ולהכי (ד) ד"ה אמר
לך וכו' לאחר שאפטר
אקח דמיו עולה ולהכי
לאחר:

גליון הש"ס

גמ' קדושת דמיס פקעה
בכדי: עיין ערוזין דף ט'
ע"ה רש"י ד"ה היום מה
הקדש וי"ע:

פירוש הרא"ש

מי נפקא מיניה בלא
גמ'. ומילתא דכשיטת היא
דכיון דנעשו אשמו אינה
יוצאה ממנו בלא גט והכי
אמר צ"י המגדש (צ"כ):
לענין גט וכו' אמר היום
אי את אשמי ולמחר את
אשמי כיון שפקעה פקעה
וה"ה נמי לענין קדושת
דמקשי' הויה לניצאה:
קדושת דמיס פקעה. דכי
היכי דפקעה ע"י פדייה
פקעה נמי ע"י קביעות
ומן אכל קדושת הגוף
דלא פקעה ע"י פדייה לא
פקעה נמי ע"י קביעות
ומן: בל' ל' יום עולה: אם
בא להקריבו מן שלשים
יום יקריבו עולה וכו' לא
הקריבו מן ל' יום אחר
ל' יום יקריבו שלמים
דפקעה ממנו קדושת עולה
ומלה עליו קדושת שלמים
וה"ה אם אמר לאחר ל'
יום חולין שנעשה חולין
דכיון שיש הפסקה לקדושת
הגוף אין חילוק: ה"ה
דאמר רבמי: לאחר שור
זה קדוש לימכר ולהביא
דמיו עולה וכו' לא נמכר
מין ל' אחר ל' ימכר ויביא
דמיו שלמים וקדושת
דמיס פקעה לאחר ל' יום:
ומעכשיו שלמים: האי דלא
קאמר שור זה שלמים
ולאחר ל' יום עולה כדאמר
לעיל משום דביישא פתח
עולה תחלה פתח נמי
הכא בעולה:

א"ל רב המנונא. לעולם היאך יוצאין לחולין בלא פדייה: ודי קדושה
שלהן להיכן הלכה. כלומר היכי פקעה בכדי אע"פ שנקלצו: והלא
האומר לאשה היום את אשמי. שהתא לי מקדושת היום: ולמחר אי
את אשמי. אע"פ שהתנה כן בשעת קדושתו: מי נפקא למחר בלא
גט. ה"ה אע"ג דנקלצו היינו כמו
למחר אין את אשמי ולא נפקי בלא
פדיון: מי קא מדמיס קדושה הגוף
וכו'. הני נטיעות דקדישי לפדייה
קדישי קדושת דמיס (א) ולהכי פקעו
מלאחר שנקלצו אבל אשה קדושת הגוף
היא ולהכי לא פקעה בכדי: והפנייה
מי שאמר שור זה עולה כל ל' יום.
שחס יקרב בתוך ל' יום עולה וכו'
לאחר ל' יום יקרב יהא שלמים: כל
ל' יום הוי עולה. כמו שאמר ולאחר
ל' יום מקדושת עולה והוי שלמים:
ואמאי. נפקא מקדושת עולה הלא
קדושת הגוף נינהו ופקעה בכדי וקשיא
לעולם דלמחר קדושת הגוף לא פקעה
בכדי: אמר לך עולה הכא במאי
עסקינן. דפקעה קדושת עולה: דאמר

לדמי. דאמר הכי תורת דמיו עולה כל ל' יום לאחר שאפדנו
(א) ואקח דמיו עולה להכי לאחר ל' יום פקעה בכדי קדושת דמיס
היא אכל קדושת הגוף אכתי לא פקעה: א"ה. דמוקמת לה לדמי:
אימא סיפא. דההיא אמר שור זה לאחר שלשים יום עולה
ומעכשיו ועד שלשים יום שלמים הכי הוי כדאמר איהו: אי
אמרס בשלמא. רישא בקדושת הגוף וסיפא בקדושת דמיס:
היינו

בכדי וכדאמרין [במכות לה:] נכסי לך ואחר כך לפלוני אין לשני אלא מה ששייר ראשון ומה ששייר ראשון מיהא אית ליה דפקע וכו' ומיהא דראשון בכדי
ה"ה כי אמר שדי נתונה לך עד שאעלה לירושלים מתי עלה לירושלים פקע וכו' ומיהא דאחר דכי אמר עד שאעלה שנתכוון לומר
שאפילו יקנה אותה ממנו תחזור להיות קנויה למקבל הא ודאי לית לן למימר הכי כיון דאית לן לפרושי לישניה כפשטיה לומר שנתכוון
לקנותה לו עד שיעלה לירושלים בלבד ולא לאחר מכן אלו דבריו ו"ל. ואף הרשב"ה ו"ל היה חוכך בדניו לומר דליון דליון דליון דליון
בלבד משום דהקדש חל בקדושת פה ובאמירה בלחוד וה"ה לאומר ר"ה אפשר לך קרקע זה לעניים עד שאעלה לירושלים דאמירה כמסירה אבל
במקנה לחזירו בעלמא לא בדמאי קני הא אפילו א"ל מעכשיו אי אפשר לו לקנות אלא בכסף ובחוקה וכסף או שטר או חוקה
שנעשה על מכו זה או מתנה זו ראשונה כשחזר זה וקנה כבר כלתה קנייתן של אלו ולכסוף במה יקנה: ודי קדושה שבהן להיכן הלכה.
לא כסירה ליה דתפקע בכדי. וא"ת מינא למאי דמפרשינן בכתבא דבהקדש ממש עסקינן איכא למפרך הכי אבל לאידך פירושה דפרישנא
דבדקומונת עסקינן היכי סליק אדעתיה דקומונת לא פקעה בכדי והתנן בפרק ההודר מן הירק^א שאת נהנית לי עד הפסקת אס תלכי לבית
אצין עד מהג הלכה לפני הפסק אסורה בהנחתו עד הפסק אלמא דלאחר הפסק אסורה ממילא כך הקשה הרב ר' יונה ו"ל ומירך
ד"ה"מ בקונס פרטי כי התם שאינו חל אלא על אשתו ומש"ה קליש אסוריה ופקע בכדי אבל קונס כללי כי האי דמתני' דנטיעות הללו אשר
לכו אבולו לעלמא כי היכי דאליס דתמיס כהקדש כדאמר ר' מאיר לקמן ברש"י ו"ל היה חוכך בדניו לומר דליון דליון דליון דליון דליון
פקע בכדי: אמר ליה אביי וקדושה הגוף לא פקעה. אפשר לדאיי דמקשה הכי פליג נמי וסבירא ליה דהאומר לאשה היום את אשמי
ולמחר אי את אשמי דלמחר נפקא בלא גט ואפשר דנהי דסבירא ליה לאציי דאפילו קדושת הגוף פקעה בכדי בהאומר לאשה מודה דלמחר
לא נפקא בלא גט והיינו טעמא משום דכל קנין שאינו עולמית קנין פירות בלחוד מיקרי כדמוכח בסוף פ' השולח (גיטין מו.) גבי מוכר שדה
לחזירו בזמן שהיוצא נובה הלכך גבי הקדש כיון דודאי חיל עליה הקדש דמיס שאינו עולמית דכיון הוא נמי דמחול קדושת הגוף לזמן
ידוע בלבד שאפ"י לא תהא אותה קדושה אלא קדושת דמיס הרי מנינו קדושת דמיס גבי הקדש אבל באשה כיון דאי לא היא אשמו לעולם
לא קני בה קנין הגוף וקנין דמיס באשה לא אשכחן אי אפשר שהיה אשתו לזמן ידוע בלבד שכל כיוצא בזה אינו קנין גוף. ויש לזה הוכחה
בירושלמי פ' האומר דקדושתו [פי"ג ה"ה] דגרס התם ר' אבהו צנס רבי יוחנן הרי זו עולה שלשים יום כל שלשים יום הרי זו עולה לאחר שלשים
יום יתנה לחולין מאליה הרי את מקדושת שלשים יום הרי זו מקדושת מה בין הקדש מה בין אשה מנינו הקדש יוצא בלא פדיון ולא מנינו אשה
שיצאה בלא גט היכן מנינו הקדש יוצא בלא פדיון תפתר דברי הכל בשדה מקנה אלמא דאפילו לנאן דאמר דקדושת הגוף פקעה בכדי באשה
מודה וה"ה מסתברא מאחר דמקשי' לעיל בסמוך כל כך בפשיטות אילו האומר לאשה וכו' דאלמא דהא לא ליכא מאן דפליג. הרשב"ה:

פדיון מוציאן לחולין עד שיקלצו ועולה פליג עליה ואמר דלאחר
שנקלצו אין צריכין פדיון דקדושה פקעה בכדי וכיון שכן לעולם זה
שומר עד שיקלצו לא בא לומר שאפילו יפדס יחזרו לקדושתן עד
שיקלצו אלא לומר שיהו קדושות עד אותו זמן ומאותו זמן ואילך
תפקע קדושתן. והא דלא פליג עולה
בהדיא אמאי דאמר בר פדא פדאן
חוזרות וקדושות משום דלא אצטרך
דבר פדא גופיה לא אמר הכי אלא
משום דק"ל דאפילו לאחר שיקלצו
צריכין פדיון וכדפרישית וכיון דפליג
עליה עולה אהאי דינא ואמר דכיון
שנקלצו שוב אין פדיון ממילא אכולה
מילתא פליג ועולה כי תנן בכתבא
אין להס פדיון היא גופא אמת
לאשמועינן שהמקדיש דבר עד זמן
ידוע מאותו זמן ואילך נפקעה קדושתו
ואין צריך פדיון. ומאלא רגלים לפירושו
בירושלמי דתלו פלוגתא דבר פדא
ועולה בחוקיה ור' יוחנן דגרסי' התם^א
חוקיה אמר פדאן חזרו לקדושתן רבי
יוחנן אמר פדאן פדיון ממני' פליגא

עליה דר' יוחנן אין להס פדיון פתח לה לכשיקלצו אין להס פדיון
כלומר אין צריכות פדיון אלמא בכתבא פליג והיינו דלקמן בסמוך
אמר לבר פדא דאמר פדאן חוזרות וקדושות אלמא בר פדא בלחוד
הוא דאמר הכי ולא מודה ליה עולה. הלכך אפ"י תמנא לומר דהלכתא
בבר פדא מדסקיל וטרי רבי יוחנן אליביה ואמר לא שנו אלא שפדאן
הוא וכו' ואפ"ה דוקא בהקדש הוא דאמר הכי משום דקדושה לא
פקעה בכדי אבל דיני ממונות כיון דודאי וכו' דמונא פקעה
בכדי וכדאמרין [במכות לה:] נכסי לך ואחר כך לפלוני אין לשני אלא מה ששייר ראשון ומה ששייר ראשון מיהא אית ליה דפקע וכו' ומיהא דראשון בכדי
ה"ה כי אמר שדי נתונה לך עד שאעלה לירושלים מתי עלה לירושלים פקע וכו' ומיהא דאחר דכי אמר עד שאעלה שנתכוון לומר
שאפילו יקנה אותה ממנו תחזור להיות קנויה למקבל הא ודאי לית לן למימר הכי כיון דאית לן לפרושי לישניה כפשטיה לומר שנתכוון
לקנותה לו עד שיעלה לירושלים בלבד ולא לאחר מכן אלו דבריו ו"ל. ואף הרשב"ה ו"ל היה חוכך בדניו לומר דליון דליון דליון דליון דליון
בלבד משום דהקדש חל בקדושת פה ובאמירה בלחוד וה"ה לאומר ר"ה אפשר לך קרקע זה לעניים עד שאעלה לירושלים דאמירה כמסירה אבל
במקנה לחזירו בעלמא לא בדמאי קני הא אפילו א"ל מעכשיו אי אפשר לו לקנות אלא בכסף ובחוקה וכסף או שטר או חוקה
שנעשה על מכו זה או מתנה זו ראשונה כשחזר זה וקנה כבר כלתה קנייתן של אלו ולכסוף במה יקנה: ודי קדושה שבהן להיכן הלכה.
לא כסירה ליה דתפקע בכדי. וא"ת מינא למאי דמפרשינן בכתבא דבהקדש ממש עסקינן איכא למפרך הכי אבל לאידך פירושה דפרישנא
דבדקומונת עסקינן היכי סליק אדעתיה דקומונת לא פקעה בכדי והתנן בפרק ההודר מן הירק^א שאת נהנית לי עד הפסקת אס תלכי לבית
אצין עד מהג הלכה לפני הפסק אסורה בהנחתו עד הפסק אלמא דלאחר הפסק אסורה ממילא כך הקשה הרב ר' יונה ו"ל ומירך
ד"ה"מ בקונס פרטי כי התם שאינו חל אלא על אשתו ומש"ה קליש אסוריה ופקע בכדי אבל קונס כללי כי האי דמתני' דנטיעות הללו אשר
לכו אבולו לעלמא כי היכי דאליס דתמיס כהקדש כדאמר ר' מאיר לקמן ברש"י ו"ל היה חוכך בדניו לומר דליון דליון דליון דליון דליון דליון
פקע בכדי: אמר ליה אביי וקדושה הגוף לא פקעה. אפשר לדאיי דמקשה הכי פליג נמי וסבירא ליה דהאומר לאשה היום את אשמי
ולמחר אי את אשמי דלמחר נפקא בלא גט ואפשר דנהי דסבירא ליה לאציי דאפילו קדושת הגוף פקעה בכדי בהאומר לאשה מודה דלמחר
לא נפקא בלא גט והיינו טעמא משום דכל קנין שאינו עולמית קנין פירות בלחוד מיקרי כדמוכח בסוף פ' השולח (גיטין מו.) גבי מוכר שדה
לחזירו בזמן שהיוצא נובה הלכך גבי הקדש כיון דודאי חיל עליה הקדש דמיס שאינו עולמית דכיון הוא נמי דמחול קדושת הגוף לזמן
ידוע בלבד שאפ"י לא תהא אותה קדושה אלא קדושת דמיס הרי מנינו קדושת דמיס גבי הקדש אבל באשה כיון דאי לא היא אשמו לעולם
לא קני בה קנין הגוף וקנין דמיס באשה לא אשכחן אי אפשר שהיה אשתו לזמן ידוע בלבד שכל כיוצא בזה אינו קנין גוף. ויש לזה הוכחה
בירושלמי פ' האומר דקדושתו [פי"ג ה"ה] דגרס התם ר' אבהו צנס רבי יוחנן הרי זו עולה שלשים יום כל שלשים יום הרי זו עולה לאחר שלשים
יום יתנה לחולין מאליה הרי את מקדושת שלשים יום הרי זו מקדושת מה בין הקדש מה בין אשה מנינו הקדש יוצא בלא פדיון ולא מנינו אשה
שיצאה בלא גט היכן מנינו הקדש יוצא בלא פדיון תפתר דברי הכל בשדה מקנה אלמא דאפילו לנאן דאמר דקדושת הגוף פקעה בכדי באשה
מודה וה"ה מסתברא מאחר דמקשי' לעיל בסמוך כל כך בפשיטות אילו האומר לאשה וכו' דאלמא דהא לא ליכא מאן דפליג. הרשב"ה:

הכא נמי דאמר לדמי. וכגון דהוי בעל מוס דאילו תס אפילו אמר לדמי קדוש קדושת הגוף דק"ל [תמורה ג:] המתפסים תמימין לבדק הבית מדי מוצח
לא ילאו. ואיכא מ"ד דהאי פירוק סליק לרבא דסבירא ליה דקדושת דמיס פקעה בכדי אבל לבר פדא אכתי לא ניהא דהא לירייה אפילו
קדושת דמיס נמי לא פקעה בכדי. ואיכא מאן דאמר דאפילו לבר פדא ניהא דכיון דמקדיש לדמי עסקינן מוקי לה בר פדא כשפדאו ומש"ה
חיללא עליה לאחר ל' יום קדושת שלמים. וכי תימא א"ה פשיטא נראה לי דסד"ה שכיון שבשעה שאמר לאחר ל' שלמים לא היה ראו לחול
דקדושת עולה לא פקעה בכדי וכיון שכן ניימא דאפ"י לאחר שפדאה לקדושת עולה לא תחול קדושת שלמים קמ"י דקדושת שלמים מתלה
תליא וקיימא וכו' משכחת רוחא חיללא: אי אמרס בשלמא מדא בקדושה הגוף וחדא בקדושת דמיס היינו דקנינו פדיון. כלומר תנא
סיפא לגלויי רישא שלא תאמר דוקא קדושת דמיס פקעה בכדי קדושת הגוף לא פקעה להכי תני תרמי' לאשמועינן דאפ"י קדושת
הגוף פקעה בכדי אלא לדידך דסבירא לך דקדושת הגוף לא פקעה בכדי ומוקמת לה בקדושת דמיס תרמי' ל"ל ותמוכב רבא דודאי
שמעינן מהא דאפילו קדושת הגוף פקעה בכדי הלכך לרבא לא הויה ליה להאדורי לרב המנונא מאי קמדימת קדושת הגוף לקדושת דמיס
דאלמא כ"ל דקדושת הגוף דהקדש לא פקעה כקדושת הגוף דאשה אלא הויה ליה למימר דלא דמי אשה להקדש משום דליון אישות
לחאזין וכמו שכתבתי למעלה אבל הקדש אימיה לזמן ידוע ואפילו קדושת הגוף פקעה ביה בכדי הלכך פירכיה דרב המנונא לימא
דחך ברייתא מסייע ליה לעולם דכיון דברייתא מוכחא דאפילו קדושת הגוף פקעה בכדי כ"ש קדושת דמיס ומש"ה אמר [ע"ב] לימא תיהו
מיוצמיה דבר פדא דאמר לא פקעה קדושת בכדי כלומר דכיון דע"כ ברייתא אפ"י בקדושת הגוף היא תקשי לבר פדא דלא מני' לאוקמת
בגון שפדאו קדושת הגוף אין לה פדיון אלא אי הוה מנינן למימר דתריייהו בקדושת דמיס לא תקשי ליה דאיכא למימר לאוקמתו בכדיון:

ב"א א ב מ"י פ"טו מהל
משה הקדושת
הלכה ז וע"ש ב"מ:

תוספות

היום את אשתי ולמחר
אי את אשתי מי
נפקא בלא גמ'. וא"ת
ומגן דלריך גט וי"ל
דכפרק המגדש בגטין (דף
פג.) מביישא לן גבי האומר
לאשמו היום אי את אשתי
ולמחר את אשתי כלומר
מה מגרשת היום ולמחר
לא תהא מגרשת מהו
ופשיט התם כיון דפסקה
פקעה והויה מגרשת
לעולם ואס כן גבי קדושת
גמ' ומקדושת לעולם
ופשיטת דהא לניצאה וכו'
התמא דהויה לא פליג
עולה: והתנן שור זה
עולה כל ל' יום עולה.
ומעולין כה כל אותן שלשים
יום. אורי' דגרס דתניא
שהוא ברייתא ולא משנה:
שור זה עולה כל שלששים
יום ולאחר ל' יום שלמים
בל' ל' יום עולה. ומעולין
בה כל אותן ל' יום
[וגם] אס כל אותן
ל' יום ומקריבו כיון עולה
אס נתעבד להקריבו עד
לאחר ל' יום הוי משס
דאפ"י שלמים אלמא פקעה
קדושת הגוף בכדי ולא
דמי להא דאמר בנתיב
(דף ג.) תחול זו ואח"כ
תחול זו לא חיללא דאשמי
הכא בלכתמיה לא אמר
סתם שהיה עולה אלא
אמר כל ל' יום: דאמר
רבי. שאמר לדמי עולה
וא"ת והא אמרין הקדש
זכר לדמי קדוש קדושת
הגוף וי"ל דליירי הכא
למחר לדמי נכסיס דמודה
שם רבא דלמחר בשבועות
כפ"ק (דף ט"ה.) אי נמי התם
בחס ולכך קדוש קדושת
הגוף אכל הכא בעל מוס
ולכך קדוש קדושת דמיס: